

Azem Kožar¹
(Bosnia and Herzegovina)

UNIVERSITY ARCHIVES IN THE LEGISLATION AND PRACTICE OF THE ARCHIVAL SERVICE OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

ABSTRACT

In transition countries, such as Bosnia and Herzegovina, archival activity is not yet recognized as relevant to the development of the state and society. Even the elementary solutions concerning the organization and ensuring the conditions for its optimal work are not fully formed. The attitude of the system towards archival activity is mainly reduced to the attitude towards public archives, although appropriate conditions have not been created for their operation either.

The group of marginalized issues (legislation, status, education, development strategy, etc.) includes, among other things, the relationship of the system to special archives, which include university archives. Archival legislation at all levels is insufficient and out of sync and archival practice is uneven, so that universities have the status of other registries. Some previous attempts to improve the situation have not yielded the expected results. Initiatives from the framework of the archival profession itself have also died down, which comes down to maintaining „status quo“, i.e. universities are generally viewed like all other registries. The intention of the author is to point out the inadequacy of the current situation, both in the field of legislation and its application, presenting his observations on the change of the situation in the spirit of the most civilizationally optimal solutions.

Keywords: *Bosnia and Herzegovina, transition, archival legislation, archives, special archives, universities, university archives, categorization of registries, archival activity, development strategy.*

ARCHIVI UNIVERSITARI NELLA LEGISLAZIONE E NELLA PRATICA DEL SERVIZIO DI ARCHIVIAZIONE DELLA BOSNIA-ERZEGOVINA

SINTESI

Nei paesi di transizione, come la Bosnia-Erzegovina, l'attività di archiviazione non è ancora riconosciuta come rilevante per lo sviluppo dello stato e della società. Anche le soluzioni elementari riguardanti l'organizzazione e le garanzie delle condizioni per il suo lavoro ottimale non sono completamente formate. L'atteggiamento del sistema nei confronti dell'attività di archiviazione si riduce principalmente all'atteggiamento nei confronti degli archivi pubblici, anche se non sono state create condizioni adeguate neanche per il loro funzionamento. Il gruppo di questioni emarginate (legislazione, status, istruzione, strategia di sviluppo, ecc.) comprende, tra le altre cose, il rapporto del sistema con gli archivi speciali, che comprendono gli archivi universitari. La legislazione archivistica a tutti i livelli è insufficiente e la pratica di archiviazione

1 Prof. ddr. Azem Kožar, PU "Arhiv za registraturnu, arhivsku i dokumentarnu građu u privatnom vlasništvu" (u osnovanju) Tuzla, Put Križani broj 261, 75000 Tuzla, Bosna i Hercegovina, e-mail: kozar.azem@bih.net.ba

è disomogenea, così che le università hanno lo status di altri registri. Alcuni precedenti tentativi di migliorare la situazione non hanno dato i risultati attesi. Anche le iniziative nel quadro della professione archivista sono finite in nulla, il che si riduce al mantenimento dello "status quo", cioè le università sono generalmente viste come tutti gli altri registri. L'intenzione dell'autore è quella di sottolineare l'inadeguatezza della situazione attuale, sia nel campo della legislazione che della sua applicazione, presentando le sue osservazioni sul cambiamento della situazione nello spirito delle soluzioni più realisticamente ottimali.

Parole chiave: Bosnia Erzegovina, transizione, legislazione archivistica, archivi, archivi speciali, università, archivi universitari, categorizzazione dei registri, attività di archiviazione, strategia di sviluppo.

UNIVERZITETNI ARHIVI V ZAKONODAJI IN PRAKSI ARHIVSKE SLUŽBE V BOSNI IN HERCEGOVINI

IZVLEČEK

V tranzicijskih državah, kot je Bosna in Hercegovina, arhivska dejavnost še ni prepoznana kot pomemben dejavnik v razvoju države in družbe. Tudi elementarne rešitve v zvezi z organizacijo in zagotavljanjem pogojev za njeno optimalno delo niso celovito oblikovane. Odnosu države do arhivske dejavnosti zajema le odnos do javnih arhivov, čeprav tudi za njihovo delovanje niso zagotovljeni ustrezni pogoji.

Skupina marginaliziranih vprašanj (zakonodaja, status, izobraževanje, razvojna strategija itd.) med drugim vključuje odnos sistema do posebnih arhivov, kamor se uvrščajo tudi univerzitetni arhivi. Arhivska zakonodaja na vseh ravneh je pomanjkljiva, ni sinhronizirana in arhivska praksa ni poenotena, tako da imajo univerze status 'ostalnih' ustvarjalcev arhivskega gradiva. Dosedanji poskusi izboljšanja stanja niso dali pričakovanih rezultatov. Tudi pobude iz krogov arhivske stroke so usahnile, kar se kaže v ohranjanju statusa quo, saj se na univerze praviloma gleda kot na vse druge ustvarjalce. Namen avtorja je, da na podlagi opravljene raziskave, opozori na neustreznost trenutnega stanja tako na področju zakonodaje kot tudi na področju njene uporabe, pri čemer je svoja stališča o spremembi stanja predstavil v duhu najbolj civilizacijsko optimalnih rešitev.

Ključne besede: Bosna in Hercegovina, tranzicija, arhivska zakonodaja, arhivi, posebni arhivi, univerze, univerzitetni arhivi, kategorizacija registrov, arhivska dejavnost, razvojna strategija.

UNIVERZITETSKI ARHIVI U LEGISLATIVI I PRAKSI ARHIVSKE SLUŽBE BOSNE I HERCEGOVINE

ABSTRAKT

U zemljama tranzicije, kakva je Bosna i Hercegovina, arhivska djelatnost nije još uvijek prepoznata kao relevantna za razvoj države i društva. Ni elementarna rješenja koja se tiču organizacije i osiguranja uvjeta za njen optimalan rad nisu cjelovito oblikovana. Odnos sistema prema arhivskoj djelatnosti svodi se uglavnom na odnos prema javnim arhivima iako ni za njihovo djelovanje nisu stvoreni odgovarajući uvjeti.

U skupinu marginaliziranih pitanja (legislativa, status, edukacija, strategija razvoja i dr.) je između ostalog odnos sistema prema specijalnim arhivima u koje se ubrajaju i univerzitetski arhivi. Arhivska legislativa svih nivoa je nedostatna i nesinhronizirana a arhivska praksa neujednačena, tako da univerziteti imaju status ostalih registratura. Neki dosadašnji pokušaji da se stanje unaprijedi nisu dali očekivane rezultate. Utahnule su i inicijative iz okvira same arhivske struke, što se svodi na održavanje statusa qvo, tj. na univerzitete se uglavnom gleda kao i na sve ostale registrature. Namjera autora je da na osnovu provedenog istraživanja ukaže na neadekvatnost postojećeg stanja, kako u sferi legislative tako i njene primjene, iznoseći pri tome svoje opservacije o promjeni stanja u duhu civilizacijski najoptimalnijih rješenja.

Ključne riječi: *Bosna i Hercegovina, tranzicija, arhivska legislativa, arhivi, specijalni arhivi, univerziteti, univerzitetski arhivi, kategorizacija registratura, arhivska djelatnost, strategija razvoja.*

1 UVODNE NAPOMENE

U savremenom svijetu pod pojmom „arhiv“ podrazumijeva se ustanova koja vrši upravnu, kulturnu i naučnu funkciju. Postoji više vrsta arhiva – sve u zavisnosti od aspekta podjele. Najznačajnija i najrasprostranjenija je podjela arhiva sa aspekta nadležnosti (teritorijalne i stvarne): na arhive općeg tipa i specijalne arhive. (Kožar, Balta, 2004, str. 200-201). Svaka država dužna je da na cijelom svom području organizira mrežu arhiva općeg tipa (najčešće je to jedan nacionalni tj. državni arhiv, i više regionalnih i/ili lokalnih arhiva). Međutim, sa specijalnim arhivima, koji se brinu o posebnoj vrsti arhivske građe, to nije slučaj. Koji će sve specijalni arhivi postojati: diplomatski, vojni, privredni, bankarski, filmski, televizijski, univerzitetski i dr., zavisi o „društveno-političkom sistemu, o tradiciji arhivske djelatnosti, o društvenim potrebama, o posebnim uvjetima čuvanja određene građe i njezine upotrebe ili o posebnom imovinsko-pravnom statusu neke arhivske građe“. (Grupa autora, 1977, str. 17). U praksi je u zemljama razvijenog svijeta, sa razvijenom arhivskom tradicijom, prisutno postojanje i funkcioniranje više vrsta specijalnih arhiva, dok je to u zemljama nekadašnje socijalističke zajednice (sada zemlje u tranziciji) bilo znatno reduciranije - postojali su uglavnom samo vojni i partijski arhivi (slučaj socijalističke Jugoslavije: Vojnoistorijski arhiv, Arhiv CK KPJ). Za zemlje u tranziciji je znatno izraženija praksa postojanja specijalnih arhiva u statusu organizacionih jedinica (Lekić, 2006, str. 25) u okviru određenih institucija sistema (oružanih snaga, unutrašnjih poslova, vjerskih zajednica, akademija nauka, instituta, banaka i dr.). Arhivska teorija i praksa poznaju i takvu vrstu specijalnih arhiva. Treću vrstu arhiva čine privatni arhivi, u formi privatnih ustanova, koji spadaju u arhive općeg tipa ali samo za arhivsku građu u privatnom vlasništvu, dok se javni arhivi općeg tipa prevashodno bave javnom arhivskom građom. Međutim, njihovo osnivanje i djelovanje u zavisnosti je od stajališta javnih arhiva u čijoj je nadležnosti i briga o privatnoj arhivskoj građi na području njihove teritorijalne nadležnosti. (Kožar, 2017, str. 113-134).

2 SPECIJALNI ARHIVI U ARHIVSKOJ LEGISLATIVI

U arhivskim propisima na nivou eks Jugoslavije i njenih federalnih jedinica (Popović, 1987.) u fokusu interesiranja stavljeno je ophođenje sa javnom arhivskom građom (građom u državnoj svojini), mada je okvirno bila obuhvaćena i arhivska građa mješovitog i privatnog sektora, koja je najčešće podvođena pod pojam „arhivska građa građansko-pravnih i fizičkih lica“. Privatnom arhivskom građom je smatrana građa fizičkih lica (lični i porodični arhivski fondovi i zbirke), kao i dio građe u posjedu građansko-pravnih lica: privatna i mješovita preduzeća i dio građe vjerskih zajednica. Prema odredbama prijeratnog *Zakona o arhivskoj djelatnosti Bosne i Hercegovine* („Službeni list SR BiH“, broj 21/87) u posjedu vjerskih zajednica postojale su dvije vrste arhivske građe: ona koja je nastala do kraja 1945. godine a koja je smatrana „društvenom svojinom“ (član 7 stav 3 *Zakona*) i građa koja je nastala nakon 1945. godine, čiji status (javna ili privatna) nije implicate određen. (Kožar, 2007.). Dakle, pitanja vlasništva nad arhivskom građom (javna, privatna, mješovita, u društvenoj svojini) u prijeratnim arhivskim propisima nisu bila cjelovito i jasno uređena, a to je, neminovno, jedan od najvažnijih uvjeta za adekvatnu uređenost mreže arhivskih ustanova. Fokusiranost bosanskohercegovačkog društva na brigu o javnoj arhivskoj građi očituje se, između ostaloga, u odredbama čl. 8 *Zakona* u kojima se utvrđuje da „arhivsku djelatnost obavljaju međuopštinski arhivi i Arhiv Bosne i Hercegovine“, tako da se u arhivskoj mreži ne navodi mogućnost (a pogotovu ne potreba i/ili obaveza) osnivanja i postojanja privatnih i specijalnih arhiva.

Tranzicija eks jugoslovenskog društva, koja je započela 90-tih godina prošlog stoljeća, odvijala se u veoma složenim okolnostima, prije svega u uvjetima erozije monopartijskog socijalističkog sistema i uvođenja sistema parlamentarne demokratije, te disolucije federativne Jugoslavije na njene federalne jedinice. U dinamičnim disolutivnim procesima, koje karakteriziraju brojni konflikti, među kojima je najteže posljedice imao rat u Bosni i Hercegovini (1992-1995), pitanja arhivske djelatnosti su uglavnom među posljednjima dolazila na red. Na planu shvatanja i zakonskog reguliranja misije arhivske djelatnosti, uspostave funkcionalne arhivske mreže, pravilnog vrednovanja arhivske građe i drugih relevantnih pitanja ove djelatnosti, pojedine osamostaljene države su u odnosu na pred-disolutivno stanje zauzele različite stavove: u nekima su novonastale promjene neznatne a u drugima, među kojima je i Bosna i Hercegovina, su nešto značajnije.

Naime, na području osamostaljene, administrativno preuređene i decentralizirane Bosne i Hercegovine, arhivska mreža je organizirana na tri nivoa: Arhiv Bosne i Hercegovine (država), arhivi dva entiteta: Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, Arhiv Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, te u okviru Federacije BiH deset kantonalnih arhiva. Na svakom administrativnom nivou, tj. za svaku administrativnu jedinicu, doneseni su posebni arhivski zakoni,² koji nisu u mnogo čemu harmonizirani, pa ni po pitanjima koja se tiču specijalnih arhiva. (Kožar, 2000, str. 192-198). Arhiv Bosne i Hercegovine, kao centralna nacionalna (državna) ustanova, izgubio je prijeratnu matičnu funkciju osim nekih pitanja više informativne naravi. Svaki arhiv je matičan na području svoje teritorijalne nadležnosti. Za predmet ovog rada od značaja su odredbe državnog arhivskog zakona, koje bi trebale biti obavezujuće za cijelo područje Bosne i Hercegovine, te svakako i odredbe entitetskih i kantonalnih arhivskih zakona.

Najvažnije promjene do kojih je došlo u novom (aktuelnom) *Zakonu o arhivskoj građi i Arhivu Bosne i Hercegovine* („Službeni glasnik BiH“, broj 16/01) je razdioba arhivske građe na javnu (poglavlje II, članovi 5 do 20) i privatnu (poglavlje III, članovi 21 do 29), što do tada nije bio slučaj. Međutim, šta sve spada u javnu a šta u privatnu arhivsku građu „građansko-pravnih i fizičkih lica“ nije ovim *Zakonom* i podzakonskim aktom (*Pravilnikom o preuzimanju arhivske građe u Arhiv BiH*, „Službeni glasnik BiH“, br. 10/03) cjelovito i nedvosmisleno utvrđeno, što dovodi do određene konfuzije u primjeni ovih propisa. Osim toga, što je za predmet ovoga rada od posebnog značaja, naznačenim *Zakonom predviđena je mogućnost formiranja specijalnih (kao i privatnih) arhiva*. Članom 32 *Zakona* utvrđeno je: „Određene poslove arhivske službe mogu obavljati specijalni arhivi u okviru institucija oružanih snaga, unutrašnjih poslova, naučne ustanove, vjerske zajednice, privredni subjekti, banke i dr. kao i privatni arhivi, na način uređen ovim zakonom i drugim propisima“. Bliže odredbe o osnivanju, djelokrugu rada i drugim pitanjima od značaja za rad specijalnih (kao i privatnih arhiva) ovaj zakon ne sadrži a o tome na nivou države nisu doneseni ni bilo kakvi podzakonski akti.³

2 U dva kantona (Posavskom i Zapadnohercegovačkom) nisu doneseni arhivski zakoni, u Zeničko-Dobojskom kantonu donesen je arhivski zakon ali nije organiziran rad arhiva, tako da, u skladu sa *Zakonom o arhivskoj građi i Arhivu Federacije BiH*, na području ovih kantona arhivsku djelatnost obavlja Arhiv Federacije Bosne i Hercegovine.

3 Pripremanje i donošenje Zakona o arhivskoj građi i Arhivu Bosne i Hercegovine prethodile su brojne rasprave u okviru Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u kojima je aktivno participirao i menadžment Arhiva BiH, te rasprave sa osnivačem Arhiva. Svu složenost tih događanja potvrđuje činjenica da je ovo bio prvi pravni propis ranga zakona o osnivanju i djelovanju (tačnije nastavku rada) jedne institucije kulture na nivou Bosne i Hercegovine. To je tada, samo po sebi, bio krupni događaj – i za državu i za arhivsku struku. Otuda ovaj Zakon, koji je i u vrijeme donošenja bio prilično stručno-konzervativan, uopćen i nedorečen, imao veliki značaj za dalju profilaciju arhivske djelatnosti. Međutim, činjenica da se isti 20 godina ne mijenja, i pored dinamičnih promjena u sferi tehnološkog i društvenog razvoja, nema razumnog opravdanja i pored svih turbulencija koje otežavaju dinamiku i karakter tranzicijskih promjena u podijeljenom bosanskohercegovačkom društvu.

U entitetskim arhivskim zakonima o specijalnim arhivima su prisutna nedostatna pa i dijametralno suprotna stajališta. U *Zakonu o arhivskoj djelatnosti Republike Srpske* („Službeni glasnik RS”, broj 35/99) utvrđeno je (članom 33) da arhivsku djelatnost na području Republike Srpske obavlja Arhiv Republike Srpske, a da se izuzetno mogu osnivati općinski i gradski arhivi, ali uz prethodno pribavljeno mišljenje i saglasnost Arhiva RS. U ovom *Zakonu*, kao i u njegovim brojnim izmjenama i dopunama, postojanje specijalnih arhiva nije ni spomenuto, a to je slučaj i sa podzakonskim aktima.⁴ S druge strane *Zakon o arhivskoj građi Federacije Bosne i Hercegovine* („Službene novine FBiH”, broj 45/02) utvrđuje poseban tretman za registraturnu i arhivsku građu Federalnog ministarstva odbrane i Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova (član 21), na način da se ta građa čuva „kod njih do roka koji oni odrede, ali ne duže od 50 godina”. Dalje se u članu 41 *Zakona* navodi da „stvaraoci i imaoci organizirani na nivou Federacije koji se bave stvaranjem, prikupljanjem i proučavanjem arhivske građe mogu formirati specijalizirana arhivska odjeljenja, ako je to od posebnog značaja za izvršenje njihovih zadataka”. O njihovom osnivanju odlučuje Vlada Federacije uz pribavljeno mišljenje Arhiva Federacije. (Šehović, Čekić, 2007, 247-336).

Na području Brčko distrikta Bosne i Hercegovine su se do donošenja *Zakona o arhivskoj djelatnosti* („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH”, broj 44/04) primjenjivali naznačeni propisi oba entiteta. Arhiv Brčko distrikta BiH formiran je „kao pododjeljenje u Odjeljenju za javni registar” Vlade Brčko distrikta. S obzirom i na takvu statusnu poziciju Arhiva Distrikta, *Zakonom* nije predviđeno osnivanje specijalnih arhiva, već je jedino u članu 17 utvrđen poseban status registraturne i arhivske građe nastale „u radu pravosudnih institucija, policije Distrikta, kao i političkih organizacija” i „čuvaju se kod tih organa do roka koji oni odrede”. Također je utvrđeno da se općim aktom tih organa utvrđuju uslovi i način korištenja njihove registraturne i arhivske građe. (Šehović, Čekić, 2007, 709-718). Ovo je prvi arhivski propis u Bosni i Hercegovini koji na ovaj način utvrđuje poseban značaj građe pravosudnih organa, što determinira mogućnost formiranja specijalnog arhiva za građu ove provenijencije.

Ni kantonalni arhivski zakoni ne predviđaju potrebu i obavezu osnivanja specijalnih arhiva na području njihove teritorijalne nadležnosti, ali je u svima predviđena mogućnost njihovog osnivanja. Kao ilustrativne i najodređenije ovdje navodimo odredbe *Zakona o arhivskoj djelatnosti Tuzlanskog kantona* („Službene novine TK”, broj 15/2000). Ovim *Zakonom* (član 36) je predviđeno da „određene poslove arhivske djelatnosti mogu, kao ustanove, obavljati specijalni arhivi (unutrašnji poslovi, oružane snage, zatim vjerske zajednice, privredni subjekti, naučne ustanove, banke i dr.) i privatni arhivi, na način utvrđen ovim Zakonom i drugim propisima”. Ove odredbe su znatno određenije i sadržajnije od odredaba iz *Zakona* na nivou Bosne i Hercegovine. Međutim, u *Zakonu* je utvrđeno da Arhiv TK i njegov osnivač, imaju i neke posebne obaveze kada se radi o građi koja može biti u nadležnosti specijalnih arhiva (kao i o privatnoj arhivskoj građi), te o postupku osnivanja i funkcioniranja specijalnih (i privatnih) arhiva. Naime, *Zakonom* je utvrđeno da Arhiv TK utvrđuje popis imalaca arhivske građe od interesa za Kanton, da vodi Registar vlasnika privatne arhivske građe, da obavlja matične poslove arhivske djelatnosti za područje Kantona, da se „Arhiv i drugi arhivi upisuju u Registar arhiva koji vodi Ministarstvo” (član 43), te da „mogu početi sa radom nakon upisa u Registar arhiva”, a da provjeru uslova (prostor, stručni kadar, novčana sredstva) za osnivanje arhiva vrši Ministarstvo (član 44). *Zakonom* je također

4 Više o arhivskim propisima i njihovoj primjeni Republike Srpske vidi: Mačkić, Z. (2009), *Zakon o arhivskoj djelatnosti*. U: *Glasnik Udruženja arhivskih radnika Republike Srpske*, br. 1, Banjaluka, 13-17, Udruženje arhivskih radnika RS.

predviđeno da „bliži propis o obliku i sadržaju obrasca i postupku za upis i brisanje iz registra arhiva donosi ministar“. Na ovaj način je osnivanje specijalnih (i privatnih) arhiva isuviše komplicirano (prenormirano), tako da su stajališta matičnog (kantonalnog) arhiva i osnivača u postupku osnivanja drugih arhiva (specijalnih i privatnih) apsolutno odlučujuća. (Kožar, 2010, str. 171-185).

Dakle, u decentraliziranoj arhivskoj djelatnosti Bosne i Hercegovine, bez odgovarajućih sinhronizirajućih nadležnosti centralne arhivske ustanove, pitanje obaveznosti, potreba i mogućnosti postojanja specijalnih arhiva je različito legislativno uređeno. Najveći broj arhivskih zakona različitih administrativnih razina, predviđa na neki način mogućnost formiranja specijalnih arhiva, ali ni jedan arhivski propis ne utvrđuje potrebu a pogotovu ne obavezu. Neki propisi se i ne dotiču ovog pitanja. Osim podzakonskog akta (*Pravilnik o uslovima za osnivanje i početak rada arhiva*, „Službeni glasnik RS“, broj 31/00), koji se odnosi na formiranje arhiva općeg tipa - međuopćinskih i općinskih, na nivou RS, ne postoje odgovarajući podzakonski akti o formiranju i radu specijalnih arhiva ni na jednoj administrativnoj razini.

Kao opredjeljujuća orijentacija u poboljšanju postojeće arhivske legislative, mogla bi poslužiti rješenja iz susjedne Republike Hrvatske i Republike Crne Gore. Naime, Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima Republike Hrvatske („Narodne novine RH“, br. 105/97, 64/00, 65/09), utvrđeno je da „određene poslove arhivske službe mogu, kao ustanove, obavljati specijalizirani arhivi i privatni arhivi“ u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima (član 39 Zakona). Dalje je, u članu 42 predviđeno da „specijalni arhivi i privatni arhivi (sveučilišni arhivi, gospodarski arhivi, arhivi vjerskih zajednica, arhivi banaka i dr.) mogu prikupljati i čuvati arhivsko i registraturno gradivo nastalo radom svojih osnivača i drugih domaćih pravnih i fizičkih osoba“. U stavu 2 ovoga člana je utvrđeno da „specijalizirani arhivi koji se osnivaju za zaštitu, obradu i korištenje javnog arhivskog i registraturnoga gradiva, mogu se osnivati na temelju pribavljene saglasnosti i rješenja o razgraničenju nadležnosti iz članka 39, stavka 2 ovoga Zakona“, a što se odnosi na javne (državne) arhive. Dalje je, između ostaloga, predviđeno da „specijalizirane i privatne arhive mogu osnovati domaće i strane pravne i fizičke osobe“ (član 49), da rješenje o postojanju uvjeta za osnivanje specijaliziranih i privatnih arhiva donosi Ministarstvo kulture (član 50), te da prostor i opremu osiguravaju njihovi osnivači (član 52). Međutim, Republika Hrvatska je na ovom planu otišla dalje donošenjem *Zakona o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata* („Narodne novine RH“, broj 178/04), kojim se ova ustanova osniva kao „javna znanstvena ustanova – specijalizirani arhiv“ a radi ophođenja sa arhivskom građom nastalom u vrijeme ratnog konflikta („Domovinskog rata“) u vrijeme disolucije eks Jugoslavije 1991-1995. Također je problematika ophođenja sa registraturnom i arhivskom građom Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske, uslijed specifičnosti i značaja, uređena posebnim arhivskim propisom kao podzakonskim aktom pod nazivom *Pravilnik o zaštiti i korištenju arhivskog i registraturnog gradiva Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske*. Iako se ovdje nominalno radi o registraturi Državnog arhiva Hrvatske, u suštini je riječ o jednom obliku specijalnog arhiva, koji nije zaseban pravni subjekt (ustanova, organizacija i sl.), već posebna organizaciona jedinica naznačenih državnih organa. Dakle, specijalni arhivi u Hrvatskoj postoje kao javne ustanove (primjer Arhiva Domovinskog rata), odnosno kao organizacione jedinice državnih organa (primjer Arhiva MO i OS), ali ne i kao specijalni sveučilišni arhiv.

Značajan pomak u tretiranju problematike specijalnih arhiva na eks jugoslavenskom prostoru učinjen je u *Zakonu o arhivskoj djelatnosti Crne Gore* („Službeni list CG“, broj 49/10), kojim su prilično detaljno uređena pitanja osnivanja i djelovanja specijalnih

arhiva. Naime, u posebnim podnaslovima donijete su odredbe o određenju biti specijalnih arhiva (član 31),⁵ o uslovima za njihovo osnivanje (član 32)⁶ i o uslovima za obavljanje djelatnosti (član 33)⁷. U skladu sa ovim Zakonom Ministarstvo kulture je donijelo *Pravilnik o bližim uslovima za obavljanje djelatnosti specijalnih arhiva* u kojem su jasno određeni uslovi: pitanje postojanja prostora, opreme, sredstava i stručnog arhivskog osoblja.⁸ Oba ova primjera, hrvatski i crnogorski, svaki na svoj način konkretiziraju pitanja ne samo mogućnosti već i potreba na planu osnivanja i djelovanja specijalnih arhiva među kojima se implicite navode i univerzitetski/sveučilišni arhivi. (Kožar, 2017, 113-134).

3 UNIVERZITETSKI ARHIVI U ARHIVSKOJ PRAKSI

Bosna i Hercegovina ima sedamdesetogodišnju tradiciju postojanja i djelovanja organizirane arhivske djelatnosti na svom državnom prostoru, kao i postojanja i djelovanja univerziteta kao ustanova visokog obrazovanja. Naime, prvi put je državni arhiv formiran 1947. (Državni arhiv BiH) a prvi univerzitet je osnovan u Sarajevu 1949. godine, mada je i znatno ranije u nekim oblicima obavljana arhivska djelatnost a osnivane su i djelovale neke visokoškolske ustanove. (*Spomenica, 1976, str. 7-25*). Uporedo sa ukupnim društvenim razvojem rastle su i potrebe za razvojem visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini. Državni arhiv i Univerzitet u Sarajevu su se intenzivno razvijali, a postepeno se, u skladu sa potrebama i dinamikom razvoja, uspostavlja mreža regionalnih arhiva (Sarajevo, Banja Luka, Mostar, Tuzla, Travnik, te Bihać i Foča), a sredinom osamdesetih godina prošlog stoljeća se uobličava i mreža univerzitetskih ustanova (Banja Luka, Tuzla, Mostar)⁹, tako da su do agresije na Bosnu i Hercegovinu 1992. godine funkcionirala četiri relativno dobro struktuirana i brojna javna (državna) univerziteta. (*Spomenica, 1976. str. 7-25*). U narednom gotovo trodecenijskom razdoblju pored postojećih došlo je do osnivanja više novih javnih univerziteta (Mostar, Bihać, Zenica, Istočno Sarajevo), a posebno do velikog broja privatnih univerziteta koji postoje u skoro svim većim gradovima Bosne i Hercegovine (Travnik, Brčko, Bijeljina, Goražde, Kiseljak, Foča, Vitez i dr.). Osnivači javnih univerziteta su kantoni u Federaciji BiH, odnosno Vlada entiteta Republika Srpska. Na taj način na području teritorijalne nadležnosti entitetskih i kantonalnih arhiva kao i Arhiva Brčko distrikta BiH, postoji bar po jedan javni i/ili privatni univerzitet. Dakle, svaki arhiv bi trebao da ima izgrađen stručni stav prema univerzitetu kao registraturi: počev od kategorizacije, preko provođenja redovnog stručnog nad-

5 U članu 31 *Zakona* je utvrđeno: „Specijalni arhiv je ustanova ili dio organa ili pravnog lica koji obavlja arhivsku djelatnost u odnosu na arhivsku građu određenog stvaraoca ili određene djelatnosti, odnosno oblasti (univerzitetski arhiv, privredni arhiv, arhiv vjerskih zajednica, arhiv banaka, arhiv privrednih subjekata i dr.)“.

6 U članu 32 *Zakona* stoji: „(1) Specijalni arhiv može osnovati država, opština, domaće pravno i fizičko lice. (2) Osnivač specijalnog arhiva dužan je da prije donošenja akta o osnivanju pribavi saglasnost Ministarstva o razgraničenju nadležnosti sa Državnim arhivom“.

7 U članu 33 *Zakona* su propisani uslovi za obavljanje djelatnosti specijalnih arhiva, a tiču se postojanja prostora, opreme, sredstava i stručnog arhivskog osoblja, o čemu bliži propis donosi Ministarstvo, koje također utvrđuje ispunjenost uslova i izdaje odobrenje za rad koje dostavlja i Državnom arhivu.

8 U *Pravilniku* se, između ostaloga, u članu 10, uređuje pitanje stručnog arhivskog osoblja, i konstatira da su potrebna četiri zaposlenika i to po jedan arhivist za poslove preuzimanja arhivske građe, potom sređivanja, obrade i zaštite, te za rad sa korisnicima, kao i jedan zaposlenik za obavljanje poslova tehničke zaštite građe.

9 Svi ovi univerziteti su u povodu svojih jubilarnih godišnjica izdavali svoje monografije. Prvu monografiju o svom radu izdao je i Univerzitet u Tuzli u povodu 40 godina postojanja i djelovanja. (Grupa autora, (2016), *40 godina Univerziteta u Tuzli 1976-2016*, JU Univerzitet u Tuzli, Tuzla).

zora do konačnog oblikovanja statusa njegove arhivske građe – da je preuzima u arhiv ili da usmjerava stvaranje specijalnog univerzitetskog arhiva kao organizacione jedinice određenog univerziteta. U tome je neophodna saradnja sa menadžmentom univerziteta kao stvaraoca i imaoca arhivske građe, čija je odluka o statusu sopstvene građe starije od 30 godina odlučujuća. Univerziteti je u skladu sa aktuelnim propisima trebaju predati nadležnom arhivu, ali mogu je i zadržati u okviru specijalnog arhiva kao organizacione jedinice univerziteta.

U decentraliziranoj Bosni i Hercegovini solucija za formiranjem jedinstvenog univerzitetskog arhiva na nivou države je apsolutno nerealna opcija iz više razloga – prije svega političkih. Na entitetskom nivou bilo bi, shodno administrativnom uređenju, moguće formirati specijalni univerzitetski arhiv za prostor entiteta Republika Srpska zbog njene administrativne centraliziranosti, dok bi to bilo znatno složenije za prostor entiteta Federacija BiH zbog njene administrativne podijeljenosti na deset kantona. Na nivou kantona bi, pak, bilo moguće formirati jedinstven univerzitetski arhiv kao zasebnu javnu ustanovu.

Pošto se pitanjima specijalnih arhiva, a posebno univerzitetskih, arhivska služba Bosne i Hercegovine nije nikada bavila sistematično, već samo u određenim razdobljima ad-hoc i parcijalno, postojala je potreba da se istraže stajališta arhiva, arhivske struke i univerziteta o ovom pitanju. Taj pokušaj je po prvi put učinjen u pripremi ovog priloga. Stajališta arhiva nastojali smo provjeriti putem anketnog upitnika koji je dostavljen direktorima svih 12 postojećih arhiva (jedan državni, dva entitetska, Arhiv Brčko distrikta BiH i osam kantonalnih arhiva). U njemu su traženi odgovori na sljedeća pitanja: Naziv i historijat univerziteta, Količina i vremenski raspon arhivske građe univerziteta, Stanje sačuvanosti (cjelovitosti) arhivske građe univerziteta, Stanje registraturne sređenosti arhivske građe univerziteta, Količina i stanje registraturne sređenosti u Arhiv preuzete arhivske građe univerziteta, U koju kategoriju registratura je svrstan univerzitet, Stajalište Arhiva i Univerziteta o potrebi formiranja specijalnog arhiva Univerziteta. (Tekst Upitnika vidi u Prilogu 1 na kraju rada). Razumljivo uz Upitnik smo poslali učtivo propratno pismo direktorima arhiva.¹⁰

Na Upitnik su odgovorila svega četiri arhiva: Arhiv Federacije BiH, Arhiv Brčko distrikta BiH, Arhiv Unsko-Sanskog kantona i Historijski arhiv Sarajevo.¹¹ U najkraćem ti odgovori sadrže sljedeće podatke/stavove:

10 U pismu od 12. 07. 2020. godine se između ostalog navodi: „Poštovani, za Međunarodnu konferenciju arhiva oktobra 2020. godine, prijavio sam temu „Univerzitetski arhivi u legislativi i praksi arhivske službe Bosne i Hercegovine“. Da bih istu mogao bar okvirno obraditi, odnosno predstaviti stvarno stanje kao i viziju unapređenja postojećeg stanja, neophodni su mi podaci o univerzitetima kao registraturama sa područja nadležnosti vašeg arhiva. Struktura tih podataka uobličena je u Upitniku koji vam u prilogu dostavljam. Nadam se da se radi o podacima kojima raspolaže vanjska služba Arhiva. Suština ove teme je u tome da li univerzitetske arhive treba uobličavati kao specijalne arhive, za šta postoji zakonski osnov, ili ne, te šta sve na tom planu treba poduzeti u okviru arhivske službe Bosne i Hercegovine, odnosno svakog njenog administrativnog dijela (entiteta, kantona/županije). Dakle, osim stvarnog stanja građe univerzitetskih arhiva, preuzete i nepreuzete, trebalo bi iskazati svoje mišljenje/stav o tome šta bi u budućnosti bilo najsvrsishodnije poduzeti da se stanje dovede na nivo optimalnog. Popunjen Upitnik (i druge moguće odgovore) molim da pošaljete na naprijed naznačenu mail adresu – po mogućstvu u toku ove sedmice (13.-20. 07. 2020.). Očekujem vaše razumijevanje i saradnju. S poštovanjem i zahvalnošću, prof. dr. Azem Kožar, emeritus.“

11 Iz Arhiva Bosne i Hercegovine je 15. 07. 2020. dostavljen odgovor tehničkog sekretara da je mail (Upitnik) zaprimljen. Ostali arhivi se nisu oglašavali po ovom pitanju. Šta su razlozi takvom odnosu nije poznato. Za pretpostaviti je da se radi o pitanju iz rada arhiva kojem nikada nije pridavan poseban značaj, već su univerziteti tretirani uglavnom registraturama druge kategorije, koje se ne obilaze svake godine a njihova građa se u arhiv preuzima po sistemu reprezentivnosti.

- Arhiv Federacije BiH je popunio Upitnik za Univerzitet u Zenici, koji kao registratura spada u njegovu nadležnost s obzirom da nije formiran arhiv za Zeničko-Dobojski kanton. U odgovoru navodi da je Univerzitet formiran 2000. godine, da ga čini deset organizacionih jedinica, da ima 200 metara dužnih arhivske građe koja je u cjelosti sačuvana, da ima zaposleno stručno lice, uslovan prostor, Listu kategorija registraturne građe i Arhivsku knjigu, da je svrstan u drugu kategoriju registratura, te da su i Arhiv i Univerzitet stajališta da se u okviru Univerziteta ne formira specijalni arhiv kao organizaciona jedinica Univerziteta;
- Arhiv Brčko distrikta BiH je dostavio sljedeći odgovor: „Ekonomski fakultet u Brčkom, kao jedina javna visokoškolska ustanova, je dio Univerziteta Istočno Sarajevo. Zbog toga Služba za arhiv nema nadležnost nad ovom obrazovnom institucijom.

Ostale visokoškolske ustanove su privatnog karaktera i prema našim saznanjima još uvijek nisu prošle proces akreditacije“;

- Arhiv Unsko-sanskog kantona je dostavio popunjen Upitnik u kojem stoji: Univerzitet u Bihaću je kao javna ustanova osnovan 1998. godine, sastavljen je od sedam organizacionih jedinica, posjeduje 350 metara dužnih arhivske građe u vremenskom rasponu 1975–2020. godina, arhivska građa je djelimično sačuvana, ima zaposleno stručno lice, uslovan prostor i Listu kategorija registraturne građe ali ne vodi Arhivsku knjigu, arhivska građa Univerziteta nije preuzimana u Arhiv, Univerzitet je svrstan u prvu kategoriju registratura, te da Arhiv i Univerzitet smatraju da ne treba formirati specijalni arhiv kao organizacionu jedinicu Univerziteta;
- U ime Historijskog arhiva Sarajevo, odgovor je dostavila Vanjska služba Arhiva u kojem navodi: „Vanjska služba Historijskog arhiva Sarajevo posjeduje informacije o Univerzitetu u Sarajevu i vrlo rado ćemo Vam dati potrebne podatke, samo Vas molimo da o tome prethodno obavijestite Univerzitet u Sarajevu, jer bez njihove saglasnosti ne bismo mogli ustupati podatke“. Dalje se u ovom kratkom odgovoru navodi da Arhiv „i dalje radi na konačnoj kategorizaciji stvaralaca i imalaca“ te da je prema trenutnom stanju Univerzitet svrstan u drugu kategoriju registratura kao i sve druge obrazovne ustanove.

Na osnovu naznačenih odgovora (tačnije dva popunjena Upitnika i dvije konstatacije) se ne mogu praviti potrebne stručne analize stanja univerzitetskih arhiva i njihove perspektive razvoja u skladu sa sopstvenim i arhivskim stajalištima. Ipak, na osnovu dobijenih odgovora i drugih saznanja koja su o ovom pitanju poznata iz objavljenih arhivskih publikacija i arhivskih web sajtova, može se sa velikom dozom sigurnosti konstatirati sljedeće:

- bosanskohercegovački arhivi i univerziteti nemaju jasnu viziju o potrebi osnivanja univerzitetskih arhiva kao specijalnih arhiva – niti kao posebnih javnih ustanova na nivou države, entiteta ili kantona, odnosno kao organizacionih jedinica univerziteta;
- arhivi i univerziteti nemaju izgrađen, niti jedinstven, stav o značaju (kategoriji) arhivske građe univerziteta;
- arhivi i univerziteti nemaju sopstvenu viziju o preuzimanju arhivske građe univerziteta u skladu sa arhivskim propisima.

Kao neodgovarajuća i arhivistički neprihvatljiva izdvajamo dva stajališta iz arhivske prakse: prvo, pitanje kategorizacije univerziteta kao registratura, i drugo, pitanje preuzimanja u arhiv arhivske građe univerziteta starije od 30 godina. Naime, s obzirom da u entitetu Republika Srpska postoje dva javna univerziteta čiji je ona i osnivač, te da u svim kantonima, u kojima je kanton i osnivač, postoji po jedan javni univerzitet, osim Hercegovačko-neretvanskog kantona u kojem postoje dva, sa više stručnih i naučnih

aspekata bi te univerzitete kao registrature trebalo svrstati u prvu kategoriju. Na toj osnovi potom treba da slijede i svi drugi poslovi ophođenja sa arhivskom građom univerziteta: od redovnog nadzora do obaveznog preuzimanja arhivske građe po isteku 30 godina od njenog nastanka. Sa tog aspekta je, koliko se zna, izuzetak Arhiv USK koji je Univerzitet u Bihaću svrstao u prvu kategoriju registratura. Međutim, ni jedan arhiv nije preuzeo arhivsku građu univerziteta sa područja svoje teritorijalne nadležnosti stariju od 30 godina, osim što je to od strane nekih arhiva dijelom urađeno sa arhivskom građom nekih visokoškolskih ustanova koje su postojale prije formiranja univerziteta. (*Grupa autora, Tuzla, 2012, 178*).¹²

Sobzirom na nedovoljnu stručnu izučenost pitanja vezanih za postojanje univerzitetskih arhiva, kao specijalnih arhiva, kako od strane univerziteta kao stvaraoca i imaoca arhivske građe – tako i od arhiva kao nadležnih stručnih ustanova, za sada nije bilo moguće izvršiti cjelovitiju elaboraciju ovog pitanja. Otuda stavove i promišljanja iznijeta u ovom prilogu treba shvatiti kao inicijalne i moguće ali ne i kao definitivne.

4 ZAKLJUČAK

Sporo uobličavanje mreže arhivskih ustanova (javnih, privatnih, specijalnih) na području Bosne i Hercegovine posljedica je niza okolnosti objektivne (na razini države i društva) i subjektivne (u okvirima arhivske struke) prirode. Svi akteri rješenja ovog pitanja (država, društvo, struka) nisu fokusirani na iznalaženje optimalnog modela, što dodatno determinira i usporava novoustrojeno (dejtonsko) administrativno uređenje zemlje, a analogno tome i arhivske mreže. Recidivi takvog pristupa i stanja su višestruki, u biti se negativno odražavaju na razvoj arhivske djelatnosti. Država je inertna a arhivi nedovoljno osposobljeni (kadrovi, prostor, oprema) i motivirani da pokreću i u fokus interesiranja države i društva stavljaju krucijalna pitanja svoje djelatnosti. U takvim okolnostima u fokusu interesiranja i dalje ostaje pitanje brige o javnoj arhivskoj građi na tradicionalan (frontalan) način, bez posezanja za promjenama koje bi vodile radikalnijem poboljšanju stanja javne (i privatne) arhivske građe, kakvo je, između ostalih, pitanje osnivanja i rada specijalnih arhiva.

Iako je u arhivskoj legislativi, osim rijetkih izuzetaka, utvrđena mogućnost (ali ne i potreba i obaveza) formiranja specijalnih arhiva kao zasebnih ustanova ili kao organizacionih jedinica u određenim djelatnostima, u praksi se ništa ne mijenja, već se sve radi po inerciji stare prakse. Nešto više prostora u arhivskoj teoriji i praksi dato je mogućnostima formiranja specijalnih arhiva vjerskih zajednica, ali ni to pitanje nije na pomolu konačnog rješenja. Pitanja osnivanja univerzitetskih arhiva, kao zasebnih javnih ustanova ili organizacionih jedinica univerziteta, nisu od strane države i struke ni prepoznata kao važna. Inertnost struke prema ovom pitanju je, doima se, došla do izražaja i u marginalizaciji potrebe da učestvuje u sagledavanju postojećeg stanja u cilju traganja za optimalizacijom rješenja, što potvrđuje činjenica da su na primjereni Anketni upitnik odgovorila svega četiri od 12 postojećih arhiva. Ne poseže se ni za inicijativama i rješenjima kakva su ustrojena u arhivskim službama nekih susjednih

12 Prema nezvaničnim saznanjima jedino je Arhiv Tuzlanskog kantona preuzeo arhivsku građu Univerziteta u Tuzli. Pošto se to dogodilo iza 2012. godine podaci o tome nisu sadržani u *Vodiču kroz arhivske fondove i zbirke Arhiva Tuzlanskog kantona*, objavljenog u Tuzli 2012. godine, a kasnije nisu objavljeni ni na web sajtu Arhiva. Ovo saznanje je iznenađujuće sobzirom na činjenicu da je u dugoročnom planu razvoja Univerziteta u Tuzli (2005-2020) bilo predviđeno da se pri Univerzitetu formira zasebna organizaciona jedinica pod nazivom Univerzitetska biblioteka a koja bi obuhvatala i Univerzitetski arhiv. Takvo stajalište je generirano od strane Arhiva TK. Kada je i iz kojih razloga došlo do promjene stava Univerziteta (i Arhiva) po ovom pitanju nije poznato.

država. Ipak, iz svega što je prisutno u arhivskoj teoriji i praksi po pitanjima univerzitetskih arhiva, doima se mogućim i odgovarajućim model osnivanja univerzitetskih arhiva kao organizacionih jedinica svakog univerziteta. Sva promišljanja sa aspekta bosanskohercegovačke stvarnosti, o kojima je dijelom bilo riječi u ovom prilogu, idu u prilog ovoj konstataciji. Naravno, očekivati je da će ovo za sada fragmentarno istraživanje biti nastavljeno i izučeno od strane arhiva i univerziteta, te da će sve to pružiti dodatne argumente za ovakav ili, pak, neki drugi mogući racionalan model.

IZVORI I LITERATURA

A) IZVORI

Zakona o arhivskoj djelatnosti Bosne i Hercegovine („Službeni list SR BiH“, broj 21/87)
Zakon o arhivskom gradivu i arhivima Republike Hrvatske („Narodne novine RH“, br. 105/97, 64/00, 65/09).

Zakon o arhivskoj djelatnosti Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 35/99).

Zakon o arhivskoj djelatnosti Tuzlanskog kantona („Službene novine TK“, broj 15/2000).

Zakon o arhivskoj gradnji i Arhivu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 16/01).

Zakon o arhivskoj građi Federacije BiH („Službene novine FBiH“, broj 45/02).

Zakon o arhivskoj djelatnosti Brčko distrikta Bosne i hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 44/04).

Zakon o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata („Narodne novine RH“, broj 178/04).

Zakon o arhivskoj djelatnosti Crne Gore („Službeni list CG“, broj 49/10),

Pravilnik o uslovima za osnivanje i početak rada arhiva, „Službeni glasnik RS“, broj 31/00).

Pravilnik o preuzimanju arhivske građe u Arhiv BiH, „Službeni glasnik BiH“, br. 10/03.

Pravilnik o zaštiti i korištenju arhivskog i registraturnog gradiva Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Pravilnik o bližim uslovima za obavljanje djelatnosti specijalnih arhiva.

Šehović, A. Čekić Dž. (2007), *Zbirka arhivskih propisa Bosne i Hercegovine 1947-2007*, Sarajevo, Arhiv Bosne i Hercegovine, JU Istorijiski arhiv Sarajevo, Sarajevo.

B) LITERATURA

Grupa autora, (1997), *Priručnik iz arhivistike*, Savez društava arhivskih radnika Jugoslavije, Zagreb.

Grupa autora, (2012), *Vodič kroz fondove i zbirke arhiva Tuzlanskog kantona*, JU Arhiv Tuzlanskog kantona, Tuzla.

Grupa autora, (2016), *40 godina Univerziteta u Tuzli*, JU Univerzitet u Tuzli, Tuzla.

Klasinc, P.P. (2010), Slovenska arhivska zakonodaja med leti 2000. in 2010. U: *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja*, Zbornik radova, br. 9, Maribor, 73–90, Pokrajinski arhiv Maribor.

Kožar, A. (2000). Osobnosti izgradnje arhivskog zakonodavstva države Bosne i Hercegovine, *Sodobni arhivi*, br. 22, Maribor, 192–198, Pokrajinski arhiv Maribor, Arhivsko društvo Maribor.

Kožar, A., Balta, I. (2004), *Pomoćne historijske znanosti i arhivistika*, Tuzla, JU Arhiv Tuzlanskog kantona, Društvo historičara Tuzla.

- Kožar, A. (2006). Arhivski fondovi i zbirke u arhivima Bosne i Hercegovine. U: *Zbornik radova sa 1. kongresa arhivista Bosne i Hercegovine*, Sarajevo, 39-52, Arhivističko udruženje Bosne i Hercegovine.
- Kožar, A. (2007), Arhivska građa vjerskih zajednica zemalja u tranziciji, *Atlanti*, br. 17. nmr 1-2, Međunarodni institut arhivskih znanosti, Trst/Maribor, Trst, 287-295.
- Kožar, A. (2010), Arhivska legislativa u Bosni i Hercegovini. U: *Atlanti*, br. 20, Trieste, 171-185, Međunarodni institut arhivskih znanosti Trst.
- Kožar, A. (2017), Arhivska mreža zemalja u tranziciji: javni, privatni i specijalni arhivi, *Arhivski zapisi*, broj 2, Državni arhiv Crne Gore Cetinje, Cetinje, 113-134.
- Lekić, B. (2006), *Arhivistika*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Beograd, Beograd.
- Mačkić, Z. (2009), Zakon o arhivskoj djelatnosti. U: *Glasnik Udruženja arhivskih radnika Republike Srpske*, br. 1, Banjaluka, 13-17, Udruženje arhivskih radnika RS.
- Popović, J. (1987), (priredio), *Zbirka propisa iz arhivske delatnosti*, Beograd.
- Semlič-Rajh, Z. (2008), Slovenska arhivska služba i novo zakonodavstvo, U: *Arhivska praksa*, broj 11, Tuzla, 137-153, Arhiv TK i Društvo arhivskih zaposlenika TK.
- Spomenica 1951-1976. Naučno društvo i Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine (1976)*, Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, Sarajevo.

Typology: 1.02 Review article

UPITNIK: PODACI O UNIVERZITETSKIM ARHIVIMA***PRILOG 1**

ARHIV: _____
/puni naziv Arhiva i adresa/

1. Naziv univerziteta (javnog ili privatnog) sa kraćim historijatom:

A. Naziv: _____
/puni naziv i adresa univerziteta/

B. Historijat: _____

2. Količina i vremenski raspon arhivske građe koju univerzitet posjeduje:

Količina: _____ metara dužnih

Vremenski raspon građe : od _____ god. do _____ god.

3. Stanje sačuvanosti (cjelovitosti) arhivske građe koju univerzitet posjeduje (zaokružiti ili podvući jedan od odgovora):

a). Arhivska građa je sačuvana u cjelosti.

b). Arhivska građa je djelimično sačuvana.

c). Stanje cjelovitosti arhivske građe nije utvrđeno zbog registraturne nesređenosti.

d). Arhiv nije vršio uvid u stanje arhivske građe ovog univerziteta.

4. Stanje registraturne sređenosti arhivske građe (zaokružiti ili podvući DA ili NE):

Zaposleno stručno lice – arhivara: DA NE

Uslovan prostor za arhivu: DA NE

Listu kategorija registraturne građe sa rokovima čuvanja: DA NE

Arhivsku knjigu: DA NE

5. Količina i stanje registraturne sređenosti u Arhiv preuzete arhivske građe univerziteta:

Količina: _____ metara dužnih

Stanje registraturne sređenosti (zaokružiti ili podvući jedan od odgovora):

a) odgovarajuće b) neodgovarajuće

6. U koju kategoriju registratura je svrstan univerzitet (zaokružiti ili podvući odgovor):

A. Prvu B. Drugu C. Treću

7. Stajalište Arhiva i univerziteta o potrebi formiranja specijalnog arhiva univerziteta (zaokružiti ili podvući odgovor):

A. Arhiva: a) da se formira specijalni arhiv B. da se ne formira spec. arhiv

B. Univerziteta: a) da se formira specijalni arhiv B. da se ne formira spec. arhiv

U _____, ____ 07. 2020.

Upitnik popunio,

/ime, prezime i potpis odgovornog lica/

*Za svaki univerzitet (javni i privatni) popuniti po primjerak Upitnika.